

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	11
---------------------	----

Uwagi wprowadzające	13
---------------------------	----

ROZDZIAŁ I

Przestępca „niepoprawny” – narodziny pojęcia	21
--	----

1. 1. Poglądy, ewolucja i znaczenie włoskiej „szkoły pozytywnej” (<i>Scuola Positiva</i>)	21
---	----

1. 2. Krytyka założeń „szkoły pozytywnej”	34
---	----

ROZDZIAŁ 2

Jak walczyć z „niepoprawnymi”, czyli początki regulacji prawnokarnych	45
---	----

2.1. <i>Habitual criminal</i> w Anglii	45
--	----

2.2. <i>Indeterminate Sentence</i> w USA, czyli każdego można poprawić	57
--	----

2.2.1. Amerykański optymizm	57
-----------------------------------	----

2.2.2. Europejskie inspiracje	60
-------------------------------------	----

2.2.3. Elmira – „ostatni wyraz myśli penitencjarnej”	69
--	----

2.2.4. Amerykański optymizm vs. europejski pesymizm	74
---	----

2.3. Od szczytnej idei do tragicznych konsekwencji, czyli „niepoprawni” po niemiecku	75
--	----

2.3.1. <i>Moderne Schule</i>	75
------------------------------------	----

2.3.2. W stronę <i>Die Gewohnheitsverbrechergesetz</i> , czyli idea niepoprawności po I wojnie światowej w Niemczech	79
--	----

2.3.3. „Między młotem a kowadłem” – kryminologia i „niepoprawni” w faszystowskich Niemczech	85
---	----

2.4. Eliminacja przez relegację, czyli francuski model walki z „niepoprawnymi”	95
2.4.1. „Nawiedzeni przez widmo recydywy” – nauka francuska o problemie powrotności i „niepoprawności”	95
2.4.2. Francuska relegacja i jej efekty	104
2.5. Jedność myśli mimo dzielącej odległości – Norwegia i Australia	108
2.5.1. Nowocześnie represyjni – rozwiązanie norweskiego k.k. z 1902 roku	108
2.5.2. Eliminacja „niepoprawnych” na Antypodach – model australijski	112
2.6. Eliminacja bez eliminacji – „niepoprawni” w Rosji	115
2.6.1. Od entuzjazmu do chłodnego sceptycyzmu – „niepoprawni” w carskiej Rosji	115
2.6.2. Wielki wstrząs. „Niepoprawni” w czasie Rewolucji	123
2.6.3. Powrót idei. „Niepoprawni” w ZSRR po XX zjeździe KPZR w 1956 roku	133

ROZDZIAŁ 3

„Niepoprawni” w Polsce w XX-leciu międzywojennym	141
3.1. Propozycje nauki w zakresie definicji i środków walki z „niepoprawnym przestępcą”	141
3.2. „Niepoprawny przestępca” w kodeksie karnym z 1932 roku	164
3.2.1. Przesłanki stosowania zakładu dla niepoprawnych z art. 84 k.k. z 1932 roku	173
3.2.1.1. Recydywa	175
3.2.1.2. Zawodowość	175

3.2.1.3. Nawyknienie	177
3.2.2. Ramy organizacyjne zakładów dla niepoprawnych	179
3.3. Zakład dla niepoprawnych w ocenie nauki po wejściu w życie k.k. z 1932 roku	180

ROZDZIAŁ 4

Przestępcy „niepoprawni”

w Polsce po II wojnie światowej	203
--	------------

4.1. Czas ograniczonej kontynuacji – lata 1945–1947	203
4.2. Komunistyczny przewrót w myśleniu o przestępcach niepoprawnych – lata 1947–1956	211
4.3. „Odrodzenie” prawa karnego i kryminologii w PRL. Powrót typologii przestępców, w tym „przestępcy zawodowego”	219
4.4. Recydywa i „niepoprawność” w kryminologii PRL – lata 1956–1969	233
4.5. „Niepoprawny” recydywista w penitencjarystyce PRL	241
4.6. Recydywa i „niepoprawność” w trakcie prac nad kodeksem karnym z 1969 roku	249
4.7. Recydywa i „niepoprawność” na gruncie k.k. z 1969 roku	264

ROZDZIAŁ 5

Przestępca „niepoprawny” jako problem

współczesnej polityki kryminalnej	281
--	------------

5.1. Rezygnacja z relegacji – współczesna Francja	281
5.2. „Opuszczone laboratorium” – Belgia	286
5.3. Wyspa w morzu łagodności – „niepoprawni” w Skandynawii	288

5.4. <i>Sicherungsverwahrung</i> – racjonalna eliminacja. Niemcy	290
5.5. Od racjonalizmu do penalnego populizmu. „Niepoprawni” w Szwajcarii	295
5.6. <i>Habitual criminal</i> odkryty na nowo. „Niepoprawny” we współczesnej Wielkiej Brytanii	299
5.7. „Let'em rot!”, czyli o „niepoprawnych” w USA	309
5.8. Powrót przestępcy „niepoprawnego” – Polska w początkach XXI wieku	331
5.9. Zmiany w polskim prawie karnym wskazujące na istnienie typu przestępcy „niepoprawnego”	346
5. 10. Wątpliwości z punktu widzenia ochrony praw człowieka na poziomie europejskim	358

ROZDZIAŁ 6

Uwagi końcowe. „Niepoprawni” na tle współczesnego populizmu penalnego. W poszukiwaniu wyjścia z impasu	367
6.1. Trzy możliwe podejścia do problematyki niepoprawności	367
6.2. Populizm a demokracja, czyli gdzie leży problem	368
6.3. Populizm penalny. Pierwsze definicje	371
6.4. Polityzacja przestępstwa. Wykorzystywanie społecznych lęków	372
6.5. Media. Czynniki sprzyjające populizmowi penalnemu	374
6.6. Czynniki hamujące populizm penalny	377
6.7. Kim byli i są w rzeczywistości wielokrotni recydywiści?	380

0	6.8. W oczekiwaniu panaceum na „niepoprawność”. Kilka uwag o współczesnej biologii kryminalnej	382
5	6.9. Czy więc istnieją przestępcy „niepoprawni”?	385
0	6.10. Sprawiedliwość naprawcza jako alternatywa w walce z „niepoprawnymi”	389
0	6.11. W stronę przyszłości – eklektyczny model oddziaływania na „niepoprawnych”	396
	BIBLIOGRAFIA	403